

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/254/2020
Identifikačné číslo spisu:	3116210792
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3116210792.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ M. T., bývajúceho v B. XXX, 2/ Z. T., bývajúcej v B. XXX, obaja zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Kováčik, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Legionárska 6434/2, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Jozef Kováčik, proti žalovanej Obci Svinná, so sídlom v Svinnej 141, IČO: 00 312 011, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Piaristická 46/276, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Danica Birošová, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27C/123/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 11. júla 2019 sp. zn. 4Co/183/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. februára 2018 č. k. 27C/123/2016-66 zamietol žalobu žalobcov a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcom v rozsahu 100%, ktorí sú voči žalovanej povinní spoločne a nerozdielne a o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením súdnym úradníkom po právoplatnosti tohto rozsudku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že neboli splnené podmienky vydržania v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobcovia neboli dobromyseľnými držiteľmi sporného pozemku - parcely č. XXX/XX reg. E, so zreteľom na všetky okolnosti, keďže nimi uzatvorená kúpna zmluva z roku 1983 nebola registrovaná štátnym notárstvom v zmysle § 134 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991 a kúpne zmluvy uzatvorené v roku 1997, od ktorých odvodzovali svoje vlastnícke právo, neboli zavkladované v zmysle § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v roku 1997. Vo vzťahu k parc. č. XXX, ktorá mala byť predmetom ústnej zmluvy uzatvorenej medzi rodičmi žalobcu a J. V. v roku 1962, súd prvej inštancie dodal, že od 1. apríla 1964 do 31. marca 1983 zákon vydržanie pozemku neumožňoval a keďže si žalobcovia boli vedomí, že kúpna zmluva bola uzatvorená v ústnej forme, už táto okolnosť negovala ich dobromyseľnosť, pretože v zmysle § 40 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. sa pre platnosť zmlúv o prevode nehnuteľností sa vyžadovala písomná forma.

Ďalšie dokazovanie výsluchom svedkov súd prvej inštancie nevykonával z dôvodu ich nehospodárnosti, keďže žalobcovia nimi chceli preukázať iba kúpenie pozemkov a nie okolnosti spôsobilé preukázať ich dobromyseľnosť. Rovnako dôkaz dopytom ohľadom platenia daní bol nadbytočný, pretože by preukazoval len to, že žalobcovia tieto pozemky držia, avšak nie ich dobromyseľnosť so zreteľom na všetky okolnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalobcov rozsudkom z 11. júla 2019 sp. zn. 4Co/183/2018 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v dobrej viere je držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keď v skutočnosti tomu tak nie je. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý sa môže vzťahovať k právnym skutočnostiam, k osobám alebo k právnej úprave. Ospravedlniteľný omyl je taký, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou opatrnosťou, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu požadovať. Omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedlniteľný nie je. Preto ak sa niekto chopí držby na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľností, nemôže byť s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že je vlastníkom veci a to ani v prípade, že je presvedčený, že takáto zmluva k nadobudnutiu vlastníctva nehnuteľnosti postačuje a jej zápis v katastri nehnuteľností je len formálnym úkonom. V danom prípade žalobcovia svoj vstup do držby pozemku parc. č. XXX odvodzujú od kúpnej zmluvy uzatvorenej v roku 1997 s P. V., ktorej zaplatili kúpnu cenu, pričom táto zmluva nebola zavkladovaná v katastri nehnuteľností. Na preukázanie tejto skutočnosti predložili žalobcovia identifikáciu parciel zo dňa 26. júla 1978, z ktorej však vyplýva len to, že bola vedená na užívateľov T. a P. V., nie skutočnosť, že došlo k odkúpeniu parcely. V tom istom čase obdobným spôsobom kúpili žalobcovia aj parc. č. 396, pričom aj v tomto prípade písomnú zmluvu nevedia nájsť. V dobe, keď sa žalobcovia ujali držby sa pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v zmysle § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyžadoval vklad do katastra nehnuteľností podľa osobitných predpisov, ku ktorému však nedošlo. Preto sa aj odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobcovia nemôžu byť dobromyseľní o tom, že im nehnuteľnosť patrí a v zmysle § 130 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôžu byť držiteľmi oprávnenými. Vo vzťahu k parc. č. XXX, ktorú nadobudli právní predchodcovia žalobcov na základe ústnej zmluvy v roku 1962, zákon č. 141/1950 Zb. jednoznačne stanovoval písomnú formu zmlúv o prevode nehnuteľností. Hoci následne v roku 1983 došlo k uzatvoreniu písomnej kúpnej zmluvy, táto nebola v zmysle platného Občianskeho zákonníka registrovaná štátnym notárstvom, preto ak sa žalobcovia chopili držby nehnuteľnosti na základe tejto zmluvy, ani v tomto prípade nemohli byť dobromyseľnými, nakoľko neznalosť inak jasného ustanovenia zákona neospravedlňuje. Vzhľadom k tomu, že žalobcom nesvedčí žiadny právny titul, na základe ktorého by mohli byť považovaní za vlastníkov sporných nehnuteľností, ďalšie dokazovanie vo veci bolo bez právnej relevancie. Ostatné odvolacie argumenty žalobcov nepovažoval odvolací súd za rozhodné a preto sa nimi ani osobitne nezaoberal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP pre porušenie práva na spravodlivý proces a tiež pre nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP. Súdom nižšej inštancie vytýkali, že nevykonali navrhované dôkazy, ktoré boli pre rozhodnutie dôležité a odvolaciemu súdu, že sa nevysporiadali so všetkými odvolacími námietkami. K porušeniu práva na spravodlivý proces došlo podľa žalobcov aj prijatím zjavne nesprávnych právnych názorov súdov na výklad ustanovení Občianskeho zákonníka o vydržaní. Namietali, že nemá oporu v zákonných ustanoveniach tvrdenie, že pre dobromyseľnosť vydržania je potrebná písomná forma zmlúv a ich registrácia, resp. zavkladovanie. Je predsa nespochybniteľné, že ak by bola kúpna zmluva perfektná a aj registrovaná či zavkladovaná, tak by došlo k prevodu vlastníckeho práva týmto spôsobom a za takýchto okolností by návrh na určenie vlastníckeho práva musel byť zamietnutý. Dovolatelia uviedli, že nepoznajú žiadne rozhodnutia súdov, ktoré by dobromyseľnosť držby posudzovali spôsobom ako to urobili sudy nižšej inštancie v tomto prípade. Z tohto dôvodu sú názoru, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe. Navrhli, aby dovolací súd zrušil obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie

na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne. Žalobcovia neuviedli v čom, vidia naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, pričom nevykonanie ďalšieho dokazovania súdmi z dôvodu jeho nehospodárnosti považovala za správne. Namietala, že dovolatelia uplatnili dovolacie dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP súčasne a tiež nedostatok potrebných náležitostí dovolania v tejto časti. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcov ako nedôvodné zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť a na zdôvodnenie tohto záveru uvádza nasledovné.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021) nie strany sporu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr restriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP

10. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1 Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Dovolatelia tvrdili, že k porušeniu ich práva na spravodlivý súdny proces došlo v dôsledku

nevykonania navrhovaného dokazovania.

12. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

12.1 Dovolací súd v uznesení z 28. októbra 2020, sp. zn. 7Cdo/205/2019, vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj z uznesenia NS SR zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou kapacitou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5 Cdo/151/2019).

13. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy nižšej inštancie by svojím postupom založili procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Už súd prvej inštancie sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal s námietkou žalobcov o nevykonaní nimi navrhnutého dokazovania a odôvodnil svoj záver o jeho nadbytočnosti (por. bod 38. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) a rovnako tak urobil aj odvolací súd (por. bod 12. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Dovolací súd zhodne s argumentáciou odvolacieho súdu konštatuje, že žalobcami navrhované dokazovanie by bolo s poukazom na právne závery prijaté súdmi nižších inštancií (pzn. ktorých správnosť však dovolací súd neposudzoval) bez právnej relevancie. Navrhované dokazovanie totiž bolo zamerané na preukázanie takých skutkových okolností dobromyseľnosti žalobcov pri vstupe do držby sporných nehnuteľností vo vzťahu k jednotlivým titulom (t.j. forma uzavretia kúpnych zmlúv, zaplatenie kúpnej ceny) a ich následného užívania nehnuteľností, ktoré nemohlo ovplyvniť výsledok sporu v prospech žalobcov a navyše nebolo žalovanou ani sporované. Rozhodnou otázkou bolo v tomto prípade skúmanie dobromyseľnosti žalobcov vo vzťahu k dodržaniu dobových základných právnych požiadaviek nadobúdania nehnuteľností. Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že kúpne zmluvy neboli perfektné, resp. nedošlo k splneniu zákonných podmienok nadobudnutia nehnuteľností v zmysle príslušných zákonných ustanovení, t.j. bolo preukázané, že zmluva z roku 1983 nebola registrovaná býv. štátnym notárstvom a kúpne zmluvy z roku 1997 neboli zavkladané do katastra nehnuteľností. Pokiaľ sa teda navrhované dokazovanie nedotýkalo okolností, ktoré by boli relevantné z tohto pohľadu teda

napríklad, že existovali nezávislé okolnosti brániace žalobcom splniť zákonné podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva a okolnosti, ktoré by preukazovali, že žalobcovia ako držiteľia mohli byť objektívne presvedčení o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudli, potom žalobcami navrhované dokazovanie bolo skutočne bez relevantnej súvislosti s prijatými právnymi závermi a postup súdov, ktorý odmietli vykonať ďalšie žalobcami navrhované dokazovanie bol správny.

14. Dovolatelia tiež v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP všeobecne namietali, že sa odvolací súd nevysporiadal so všetkými odvolacími námietkami.

15. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

15.1 Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľov, že odvolací súd sa nezaoberal ich odvolacou argumentáciou a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup nemožno považovať za neodôvodnený. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal a ktoré navyše korešpondujú s judikovanými názormi o neoprávnenej držbe (viď R 73/2015 a R 74/2015). Zároveň sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP.

17. Dovolací súd považuje za potrebné vzhľadom na námietky dovolateľov zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania. V danom prípade odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia neboli dobromyseľnými držiteľmi sporných pozemkov a preto nie sú splnené podmienky pre nadobudnutie ich vlastníckeho práva vydržaním v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Tento svoj záver súdy odôvodnili tým, že žalobcovia odvodzujú svoju držbu sporných nehnuteľností od kúpnych zmlúv, ktoré boli uzatvorené ústne, resp. síce písomne avšak neboli registrované štátnym notárstvom a zavkladované do katastra nehnuteľností, napriek jasnej zákonnej úprave nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam účinnej v čase týchto právnych úkonov.

Odvolačný súd vo svojom rozhodnutí uviedol: „Pokiaľ sa teda žalobcovia chopili držby nehnuteľností na základe ústnej zmluvy o prevode nehnuteľností, nemohli byť s ohľadom na všetky okolnosti v dobrej viere, že sú vlastníkom veci, pri zachovaní obvyklej opatrnosti sa totiž predpokladá, že každý sa oboznámi so zákonnou úpravou právneho úkonu, ktorý má v úmysle urobiť " (por. bod 11 a nasl. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). A na inom mieste uvádza „omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedliteľný nie je". Týmto spôsobom dal odvolací súd jasnú odpoveď na všetky odvolacie argumenty žalobcov.

18. Ďalej dovolatelia cez zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP namietali nesprávne právne posúdenie sporu súdmi nižších inštancií (aplikácia a výklad ustanovení Občianskeho zákonníka o vydržaní); čo je ale vylúčené, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo 73/2020, 9Cdo 121/2020).

19. Vzhľadom na uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie v tejto časti procesne neprípustné.

20. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzujú aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

21. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

21.1 V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), resp. dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

21.2 Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať" aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

22. V dovolaní žalobcovia, zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom), označili dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP, avšak z obsahu dovolania nie je celkom zrejmé, ktorá konkrétna dovolacia argumentácia sa k tomuto dovolaciemu dôvodu viaže, nakoľko dovolatelia uvádzajú nesprávne právne posúdenie veci a rovnaké argumenty aj k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolatelia si tiež vo svojej argumentácii sami odporujú, keď tvrdia, že nepoznajú žiadne rozhodnutie súdov vrátane dovolacieho súdu, ktoré by dobromyseľnosť držby pri vydržaní posudzovali tak, ako súdy v prejednávanej veci, pričom hneď v druhej vete popierajú toto svoje tvrdenie, keď uvádzajú, že sú toho názoru, že sa v tomto prípade súdy odklonili od ustálenej súdnej praxe, ktorú však žiadnym spôsobom bližšie neoznačili. Tu treba tiež poznamenať, že súčasná existencia predpokladov prípustnosti dovolania vyvodzovaná žalobcami z § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP sa bez ďalšieho z povahy veci vylučuje. Odvolací súd sa totiž vo vzťahu k tej istej právnej otázke nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

23. Dovolatelia nesúhlasili s právnym posúdením sporu súdmi týkajúcim sa ich dobromyseľnosti a konkrétne so záverom súdov, že podmienkou dobromyseľného vydržania je písomná forma zmlúv a ich registrácia, resp. vkladovanie. Z obsahu dovolania je zrejmé, že polemizujú s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, avšak nekonkretizovali právnú otázku, na riešení, ktorej podľa ich názoru odvolací súd založil svoje nesprávne rozhodnutie, a ktorá by mala byť dovolacím súdom riešená, ani neoznačili žiadne konkrétne rozhodnutia, stanoviská, judikáty najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu), z ktorých by vyplýval záver, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Nie je tak ani zrejmé, z akých dôvodov dospeli k záveru, že v danom prípade došlo k odklonu od ustálenej praxe dovolacieho súdu. Dovolatelia len zopakovali svoju právnú argumentáciu z konania pred súdmi nižších inštancií a zotrvali na závere, že preukázali podmienky vydržania sporných nehnuteľností. Dovolatelia sa tak de facto domáhali opätovného právneho posúdenia nimi tvrdeného skutkového stavu v ich prospech. Takéto tvrdenia však nemožno považovať za právne otázky vymedzené zákonom predpokladaným spôsobom.

24. Dovolací súd záverom opakovane uvádza, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania. Mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je naplnený a prečo. K uvedenému dovolací súd dáva do pozornosti, že pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať, či domýšľať alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 440, 446).

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia dovolateľov týkajúca sa § 421 ods. 1 CSP je nedostatočná a nimi uvádzaný dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci) nie je v podanom dovolaní vymedzený spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Uzavrel preto, že na podklade dovolania žalobcov nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

26. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov v časti, v ktorej namietali vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietali nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

27. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.